

UCHWAŁA NR.....

RADY POWIATU JAROCIŃSKIEGO
z dnia .....

**w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej
na lata 2025-2027**

Na podstawie art.4 ust.1 pkt 3a, 4 i art. 9 ust.1, art. 12 pkt. 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107) oraz art.180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U z 2024 poz. 177) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Jarocińskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Powiatu

Mirosław Drzazga

UZASADNIENIE

do uchwały w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025-2027

Zadania własne powiatu w zakresie wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej zostały określone w art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 177)

Jednym z nich jest opracowanie i realizacja 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Przedkładany Radzie program taki limit zawiera, jak również przewiduje inne zadania powiatu wynikające z przepisów w/w ustawy.

Trzyletni program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2025-2027 stanowi podstawę budowanego systemu rozwoju różnorodnych form pieczy zastępczej.

Uchwalenie tego programu stanowi w myśl powołanych w projekcie uchwały przepisów ustawy o samorządzie powiatowym kompetencję Rady Powiatu.

Z tych względów podjęcie uchwały jest uzasadnione.

STAROSTA

Mariusz Stolecki

**Powiatowy Program Rozwoju Pieczy
Zastępczej w Powiecie Jarocińskim
na lata 2025-2027**

Jarocin 2024

WSTĘP

Program rozwoju pieczy zastępczej służy usystematyzowaniu i ukierunkowaniu działań, ustaleniu priorytetów i zakresu prowadzonej działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Jarocińskim. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania programu mogą ulegać zmianom i uzupełnieniom.

Program został przygotowany przede wszystkim w oparciu o diagnozę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie Powiatu Jarocińskiego w latach 2021-2023 oraz o aktualne potrzeby wynikające z konieczności umieszczania dzieci poza rodzinami biologicznymi. Przy opracowaniu niniejszego dokumentu wykorzystano m.in.: sprawozdania rzeczowo finansowe z wykonywania przez powiat zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz sprawozdania i informacje własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie. Celem Programu jest rozwój nowych i wsparcie istniejących form pieczy zastępczej na terenie Powiatu Jarocińskiego oraz zapewnienie dzieciom pozbawionym należytej opieki rodzicielskiej pieczy zastępczej, organizowanie pomocy dla osób usamodzielnianych poprzez wspieranie procesu usamodzielnienia, jak również organizowanie różnorodnych form wsparcia dla osób prowadzących różne formy pieczy zastępczej. Program jest ponadto kontynuacją działań podjętych w „Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Jarocińskim na lata 2022 – 2024”. Opracowanie i realizacja Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na trzy kolejne lata, ma na celu usprawnienie zadań nałożonych przez ustawodawcę. Program zawiera w sobie cele i kierunki działań w perspektywie trzyletniej, które będą podejmowane przez Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, uwzględniając przy tym potrzeby rodzin zastępczych i ich podopiecznych. Ponadto wskazuje na konieczność tworzenia nowych rodzin zastępczych zawodowych, prowadzenia szkoleń dla wszystkich rodzin zastępczych, promocję rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu oraz kontynuację zapewniania specjalistycznego wsparcia dla rodzin zastępczych, ich podopiecznych oraz osób usamodzielnianych.

Program wskazuje także konieczność podnoszenia kompetencji pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie, celem aktualizacji i poszerzania wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do efektywnej pracy z rodziną.

Podstawy prawne i założenia ustawowe.

Podstawę prawną opracowania Powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej na lata 2025 - 2027 stanowi art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powiatowy program rozwoju pieczy zastępczej na lata 2025 – 2027 będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. Nr 78 poz. 483)
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r, poz. 177 z późn. zm);
- ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107 z późn. zm.);
- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. poz.1720);

Nadrzędnym aktem prawa Rzeczypospolitej Polskiej jest Konstytucja, która w art. 48 wskazuje prawo rodziców do wychowania dzieci zgodnie z własnymi przekonaniem i z uwzględnieniem stopnia dojrzałości dziecka, a także wolności jego sumienia i wyznania oraz jego przekonania. Ograniczenie lub pozbawienie praw rodzicielskich może nastąpić tylko w przypadkach określonych w ustawie i tylko na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę praw dziecka, a organy władzy publicznej mają obowiązek ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją. Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych.

Regulacje dotyczące opieki i wychowania dziecka poza rodziną biologiczną zawarte są w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na samorządy obowiązek budowania lokalnego systemu wsparcia w obszarze wychowania i pieczy zastępczej.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych powiatu należą:

1. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.
2. Organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne

domy dziecka oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia.

3. Tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych.

4. Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponadgminnym.

5. Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego.

6. Organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

1) grup wsparcia,

2) specjalistycznego poradnictwa.

7. Powoływanie centrów administracyjnych do obsługi placówek opiekuńczo-wychowawczych.

8. Wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

9. Zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich.

10. Prowadzenie rejestru danych, o którym mowa w art. 46 ustawy.

11. Kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka.

12. Finansowanie:

1) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo-wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

2) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo-wychowawcze lub regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne,

3) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego.

13. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 ustawy.

14. Przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji, o której mowa w art. 193 ust. 8 ustawy.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy:

1. Realizacja zadań wynikających z rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

2. Finansowanie pobytu w pieczy zastępczej osób, o których mowa w art. 5 ust. 3 ustawy.

Powiat realizuje ww. zadania za pośrednictwem organizatora pieczy zastępczej, którym zgodnie z Zarządzeniem Starosty Jarocińskiego Nr 9/2012 z dnia 01 lutego 2012 roku na terenie Powiatu Jarocińskiego jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy przede wszystkim, zgodnie z art. 76 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- zapewnienie badań psychologicznych kandydatom do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz rodzinom zastępczym i osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka;
- organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;
- zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;
- organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, centrum usług społecznych, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

- zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- zapewnianie koordynatorom rodzinnej pieczy zastępczej szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
- przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku;
- wprowadzanie danych do rejestru, o których mowa w art. 38 d ust. 1, ich aktualizacja i usuwanie.

Zgodnie z art. 32 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadanie organizacji pieczy zastępczej należy do powiatu. Z kolei rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się, na ich wniosek, opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej nie może mieć pod opieką łącznie więcej niż 15 rodzin zastępczych lub rodzinnych domów dziecka. Jest także zobowiązany do systematycznego podnoszenia swoich kwalifikacji w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, w szczególności przez udział w szkoleniach i samokształcenie.

Diagnoza stanu rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie jarocińskim.

Na terenie powiatu jarocińskiego dzieci, z uwagi na czasową niemożność sprawowania opieki przez rodziców, są umieszczane w różnych formach pieczy zastępczej: rodzinnych lub instytucjonalnych. Piecza zastępcza jest formą tymczasowej opieki nad dzieckiem. W sytuacji, kiedy dziecko nie może wychowywać się w swojej rodzinie biologicznej, najlepszym wyjściem jest zapewnienie mu opieki rodzinnej w rodzinie zastępczej spokrewnionej, niezawodowej lub zawodowej. W przypadku braku powyższych możliwości zapewnia się instytucjonalną pieczę zastępczą w placówce typu socjalizacyjnego. Dziecko może pozostać w rodzinie zastępczej do osiągnięcia pełnoletności, a w przypadku kontynuowania nauki, za zgodą rodziny zastępczej, nie dłużej niż do ukończenia 25. roku życia. Pobyt w rodzinie zastępczej może być skrócony w wyniku zmiany sytuacji prawnej rodziców biologicznych, tj. w przypadku przywrócenia władzy rodzicielskiej- powrót do rodziny biologicznej, natomiast w przypadku pozbawienia władzy rodzicielskiej - dążenie do przysposobienia. Kandydaci na rodziców zastępczych, podejmując decyzję o utworzeniu rodziny zastępczej, muszą mieć świadomość czasowego charakteru opieki nad dzieckiem i obowiązku wspierania kontaktów dziecka z rodzicami, a także brać pod uwagę i akceptować możliwość powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub umieszczenia go w rodzinie adopcyjnej.

1. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie jarocińskim: stan na 31.12.2021 r.

	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	Razem
Liczba rodzin zastępczych	20	16	3	1	40
Liczba dzieci w rodzinach	27	19	10	2	58

2. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie jarocińskim: stan na 31.12.2022 r.

	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	Razem
Liczba rodzin zastępczych	23	19	3	1	46
Liczba dzieci w rodzinach	32	25	10	2	69

3. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie jarocińskim: stan na 31.12.2023r.

	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	Razem
Liczba rodzin zastępczych	29	25	3	1	58
Liczba dzieci w rodzinach	44	34	8	2	88

4. Liczba rodzin zastępczych i umieszczonych w nich dzieci w powiecie jarocińskim: stan na 30.06.2024r. (6 miesięcy 2024 roku)

	Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	Rodziny zastępcze niezawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe	Rodziny zastępcze zawodowe specjalistyczne	Razem
Liczba rodzin zastępczych	34	31	3	1	69
Liczba dzieci w rodzinach	54	40	7	2	103

Zauważalny jest znaczny wzrost liczby rodzin zastępczych w poszczególnych latach. Przyczyną tego były liczne umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej. Zauważalnym jest też zwiększenie czasu oczekiwania na adopcję, spowodowane jest to wydłużeniem procedur sądowych m.in. przez chociażby brak ławników sądowych w Sądzie Rejonowym w Jarocinie w wydziale rodzinnym co powoduje konieczność przenoszenia spraw do innych sądów rodzinnych, tym samym przedłuża się okres oczekiwania na sfinalizowanie spraw adopcyjnych mimo spełnienia wszystkich wymogów do zakończenia pobytu dziecka w pieczy. Znikoma jest liczba powrotów do rodziny biologicznej. Wiele rodzin biologicznych nie posiada przydzielonych asystentów rodziny, którzy wspomogliby proces powrotu dziecka pod ich opiekę. Największy odsetek rodzin zastępczych na terenie powiatu jarocińskiego stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, choć niewiele mniejszą ilość stanowią rodziny zastępcze niezawodowe, wśród których są osoby spokrewnione z przyjmowanym dzieckiem, gdyż dalsza rodzina jak ciocia, wuja, kuzynostwo jest klasyfikowana jako rodzina zastępcza niezawodowa. Zainteresowanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej jest niewielkie. Brak jest zainteresowania pełnieniem funkcji rodzinnego domu dziecka. Bywa tak, że kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej nie spełniają ustawowych warunków (są osobami karanymi, otrzymują negatywne opinie psychologa, pedagoga), w związku z tym nie mogą odbyć wymaganych szkoleń niezbędnych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej i nie mogą zostać ustanowieni rodzinami zastępczym, co jest słuszne, gdyż takie osoby mogą niewłaściwie wypełniać swoją funkcję, a nawet stanowić zagrożenie dla dzieci.

W ciągu roku liczba rodzin zastępczych się zmienia. Powstają nowe rodziny zastępcze, a inne zostają rozwiązane. Zatem liczba rodzin zastępczych w ciągu roku jest zmienna, ale z wyraźną tendencją wzrostową. Pod koniec 2021 roku funkcjonowało 40 rodzin zastępczych z umieszczonymi u nich 58 dziećmi. Natomiast na koniec pierwszego półrocza 2024 r. funkcjonowało już 69 rodzin zastępczych, z umieszczonymi u nich 103 dziećmi. W dwa i pół roku liczba rodzin wzrosła o 42 %, a liczba dzieci o 43%. Wobec powyższego widzimy niemal podwojenie liczby rodzin i dzieci w tak krótkim czasie, a tendencja wzrostowa nadal się utrzymuje.

4. Liczba rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających, z którymi pracowali koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w poszczególnych latach

	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Liczba rodzin zastępczych	43	50	59
Liczba dzieci w nich przebywających	73	75	93

W roku 2021 koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali z 43 rodzinami zastępczymi, w których łącznie przebywało 73 dzieci. W 2022 roku na terenie powiatu jarocińskiego funkcjonowały 50 rodzin zastępczych, w których przebywało 75 dzieci. W roku 2023 koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej pracowali z 59 rodzinami zastępczymi i 93 dziećmi, które w tych rodzinach przebywały. W pierwszym półroczu 2024 roku koordynatorzy pracowali z 70 rodzinami zastępczymi, w których przebywało 117 dzieci.

Analizując potrzeby powiatu jarocińskiego w zakresie rodzin zastępczych, należy wspierać już istniejące rodziny i rozwijać ich kompetencje. Wskazane jest także kontynuowanie starań o pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, by w razie zaistnienia takiej konieczności zapewnić dzieciom opiekę zastępczą w formie rodzinnej.

Warto podkreślić, że sytuacja braku kandydatów na rodziny zastępcze nie dotyczy jedynie powiatu jarocińskiego a całego kraju. Z terenu całej Polski co dzień PCPR w Jarocinie otrzymuje zapytania dotyczące możliwości przyjęcia dziecka do pieczy zastępczej na terenie naszego powiatu. Żeby zobrazować skalę zjawiska obliczono, że od stycznia 2024 r. do końca października 2024 r. do PCPR w Jarocinie wpłynęły 2883 pisma z zapytaniem o wolne miejsca w rodzinnej pieczy zastępczej, każde pismo to zapytanie o co najmniej jedno dziecko a często są to zapytania o rodzeństwa wielodzietne albo nawet zbiorcze zapytania o dzieci z danego powiatu sięgające nie raz kilkunastu dzieci do umieszczenia w pieczy. Dla porównania w tym samym okresie zapytań na koniec października 2023 r. było 2006. Jest to wzrost aż o 30 % w skali roku, co ukazuje, że w innych powiatach w Polsce liczba dzieci do umieszczenia również wzrosła co najmniej o 30 %. Jest to spowodowane m.in. zmianami ustawowymi, ograniczającymi możliwość umieszczenia mniejszych dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, a także wzrostem sytuacji kryzysowych i patologicznych w dysfunkcyjnych rodzinach biologicznych, co może wskazywać na niewystarczającą pracę gmin z tymi rodzinami. Nacisk powinien być kładziony przede wszystkim na pracę z rodziną biologiczną przez organy gminy, co zatrzyma konieczność umieszczenia dzieci w pieczy i pracę z tymi rodzinami po odebraniu dziecka co pomoże ustabilizować ich sytuację życiową w celu powrotu dzieci pod ich opiekę.

Instytucjonalna piecza zastępcza – deinstytucjonalizacja.

Zgodnie z podziałem wskazanym w art. 34 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej piecza zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Formy instytucjonalnej pieczy zastępczej dzielą się na:

- placówki opiekuńczo-wychowawczej;
- regionalne placówki opiekuńczo-terapeutyczne
- interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza zapewnia dziecku całodobową ciągłą lub okresową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne, religijne, a także zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych i kształcenia, oddziaływań terapeutycznych. Ponadto, równie ważnym zadaniem jest realizowanie planu pomocy dziecku oraz umożliwianie dziecku kontaktu z jego rodzicami i innymi osobami bliskimi, a także podejmowanie wszelkich możliwych działań w celu powrotu do rodziny.

Całodobowy pobyt dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinien mieć bowiem charakter przejściowy - do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej. W realizacji powyższego zadania Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie ściśle współpracuje z sądem, kuratorami, innymi powiatowymi centrami pomocy rodzinie, ośrodkami pomocy społecznej oraz placówkami opiekuńczo-wychowawczymi. Umieszczenie dziecka w całodobowej placówce następuje po wyczerpaniu wszystkich innych możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej przez osoby, które zajmują się pracą w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. W pierwszej kolejności, kiedy wystąpi konieczność zapewnienia opieki całodobowej, rozważana jest możliwość umieszczenia dziecka w rodzinnej formie opieki zastępczej, a tylko w przypadkach, gdy nie jest to możliwe, małoletni zostaje umieszczony w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Podstawą do umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej jest orzeczenie sądu rodzinnego. Dziecko może być przyjęte do placówki opiekuńczo- wychowawczej również na wniosek rodzica, opiekuna prawnego bądź na prośbę samego dziecka. Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest prowadzona jako placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, specjalistyczno-terapeutycznego i rodzinnego.

Zgodnie z art. 180 pkt. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadaniem własnym powiatu jest zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. Placówkę opiekuńczo-wychowawczą, w myśl art. 93 ustawy, prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego zadania.

Powiat Jarociński prowadził działania zmierzające do przekształceń i wyrażenie zgody przez Wojewodę Wielkopolskiego na funkcjonowanie od 01.01.2022 r. w jednym budynku dwóch placówek tj. Domu Wsparcia Dziecka i Rodziny „Domostwo” w Górze dla 14 osób oraz Domu Dziecka nr 2 w Górze również dla 14 osób.

W związku z decyzją Wojewody Wielkopolskiego Nr PS-III.9423.17.21.5 z dnia 21.12.2021 r. wyrażającą zgodę na utworzenie z dniem 01.01.2022 r. Domu Dziecka nr 1 i Domu Dziecka nr 2 w Górze, działając w oparciu o postanowienie uchwały Nr XLIV/261/21 Rady Powiatu Jarocińskiego z dnia 30.09.2021 w sprawie przekształcenia Domu Wsparcia Dziecka i Rodziny „Domostwo” w Górze w dwie odrębne placówki opiekuńczo wychowawcze.

Instytucjonalna piecza zastępcza sprawowana jest w formie placówek opiekuńczo - wychowawczych, regionalnej placówki opiekuńczo- terapeutycznej, interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego. Wsparcie instytucjonalne na terenie powiatu jarocińskiego od dnia 01.01.2022 r. świadczy "Dom Dziecka nr 1 i Dom Dziecka nr 2 w Górze".

Liczba dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej

Rok	Dane kumulatywne	Dane na dzień 31.12. danego roku
2021	34 dzieci	28
2022	36 dzieci	27
2023	35 dzieci	30

W placówce opiekuńczo – wychowawczej w Górze w roku 2021 umieszczonych zostało 5 dzieci z terenu powiatu jarocińskiego. Pięcioro dzieci było umieszczonych z rodzin biologicznych. W 2021 r. z placówki odeszło w ciągu roku 4 dzieci – 2 się usamodzielniało, 2 umieszczona została w rodzinie zastępczej.

W okresie od 01.01.2021 r. do 31.12.2021 r. koszt poniesiony przez placówkę to: 1832785,25 zł.

W ciągu roku 2022 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych umieszczonych zostało 8 dzieci – 7 dzieci umieszczonych z rodzin biologicznych, 1 z rodziny zastępczej. W 2022 r. z placówki odeszło 8 dzieci, 5 się usamodzielniało a 3 dzieci została umieszczona w rodzinie zastępczej.

W okresie od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r. koszt poniesiony przez placówkę to: 2155195,48 zł.

W ciągu roku 2023 w placówkach opiekuńczo - wychowawczych zostało umieszczonych 9 dzieci – 8 była umieszczona z rodzin biologicznych i 1 dziecko w związku ze zmianą postanowienia Sądu o opuszczenie rodziny zastępczej i umieszczenie dziecka w Placówce

opiekuńczo - wychowawczej. Z placówki odeszło 5 dzieci – 2 w ramach usamodzielnień, 2 do rodziny zastępczej i 1 powróciło do rodziny biologicznej.

W okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2023 r. koszt poniesiony przez placówkę to: 2234472,90 zł. Analiza danych pozwala na stwierdzenie, że wiodącą przyczyną umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych było uzależnienie co najmniej jednego z rodziców od alkoholu.

Koszty utrzymania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej ponoszone przez Powiat Jarociński za dzieci pochodzące z terenu powiatu (w tym dzieci umieszczone poza powiatem)

L.P.	ROK	KWOTA
1.	2021	1832785,25 zł
2.	2022	2155195,48 zł
3.	2023	2234472,90 zł

Koszt utrzymania dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej funkcjonującej na terenie naszego powiatu jest wysoki - od 01.03.2021r. koszt utrzymania wychowanka w placówce opiekuńczo-wychowawczej w Górze wynosi 5520,60 zł.

- od 2022 r. koszt utrzymania wychowanka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wyniósł 5431,45 zł w Domu Dziecka nr 1 natomiast w Domu Dziecka nr 2 wyniósł 5236,28 zł

- od 2023 r. koszt utrzymania wychowanka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wyniósł 7285,90 zł w Domu Dziecka nr 1 natomiast w Domu Dziecka nr 2 wyniósł 6003,08 zł

Koszty utrzymania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej ponoszone przez Powiat Jarociński za dzieci pochodzące z terenu powiatu (w tym dzieci umieszczone poza powiatem)

Należy zauważyć, że opiekę zastępczą byłoby trudno zapewnić bez placówek opiekuńczo-wychowawczych, ponieważ liczba kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe jest cały czas niewystarczająca, a część dzieci nie może mieć zapewnionej opieki w rodzinach spokrewnionych. Często placówka jest jedyną możliwą formą opieki zastępczej dla licznych rodzeństw czy nastolatków sprawiających trudności wychowawcze. Wykwalifikowana kadra posiadająca ogromne doświadczenie i przygotowana do pracy z trudną młodzieżą jest w stanie zapewnić właściwą opiekę, odpowiednie wsparcie i przygotować do samodzielnego życia, co może być bardzo trudne dla jednej lub dwóch osób sprawujących funkcję rodziny zastępczej.

Działania podejmowane na rzecz deinstytucjonalizacji

Wychowankowie Domu Dziecka nr 1 i 2 od 2024 r. biorą udział w projekcie „Wsparcie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w podregionie kaliskim”.

Dwie podopieczne uczestniczyły w ramach pilotażowej współpracy z Fundacją Samodzielni Robinsonowie w stażu w sklepach sieci „Żabka”. Wychowankowie Domu Dziecka nr 1 i 2 biorą udział w różnorodnych zajęciach specjalistycznych min:

- zajęcia indywidualne i grupowe z psychologiem w PCPR w ramach w/w projektu
- zajęcia indywidualne z psychologiem w placówce opiekuńczo wychowawczej odbywające się w zależności od potrzeb
- dwie osoby korzystają również z indywidualnej terapii psychologicznej w Paradni Psychologiczno- Pedagogicznej w Jarocinie

W związku z udziałem w ramach projektu wychowankowie korzystają również z form wsparcia takich jak : terapia pedagogiczna, fizjoterapia, logopedia, korepetycje z matematyki, odbyły się również diagnozy traumy.

Wychowankowie korzystali również z zorganizowanych gier w ramach projektu

- Robinson na plusie
- Robinson u lekarza
- Samodzielny Robinson

Poza projektem wychowankowie korzystają z dodatkowych zajęć min. piłka nożna, nauka gry na gitarze. W placówce funkcjonuje wolontariat. Z placówką współpracują cztery osoby prywatnie w ramach wolontariatu. Placówka ponadto współpracuje ze sponsorami – firmami prywatnymi jak i fundacjami, które wspierają placówkę w różnych formach. Placówka współpracuje również z bankami , Policją, sanepidem, organizowane są z tymi instytucjami spotkania z wychowankami placówki w celu omówienia zagrożeń z którymi mogą się spotkać.

Podopieczni Domu Dziecka nr 1 i nr 2 mają organizowany czas wolny i spędzają go min. poprzez aktywność sportową m.in: kręgielnia, lodowisko, wycieczki do Aquaparku, trampoliny, mecze, wyjazdy na kolonie. Dzieci korzystają również z innych form spędzania wolnego czasu m.in. - wyjazdy do kina, koncerty, ogniska, dyskoteki, letnie wyjazdy krajowe i zagraniczne, uroczystości świąteczne.

Dwoje wychowanków obecnie przebywa poza placówką. Jeden z nich przebywa w młodzieżowym ośrodku wychowawczym, a drugi w okręgowym ośrodku wychowawczym.

Działania podejmowane na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2022-2024

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie zapewnia rodzinom zastępczym na ich wniosek opiekę koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Do ich zadań należy m. in. udzielanie pomocy rodzinom zastępczym w realizacji zadań, które wynikają z pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Praca koordynatorów polega na pracy z rodzinami, wizytach w środowisku rodzinnym, dbaniu o to, aby rodzina w potrzebie mogła skorzystać ze wsparcia specjalistycznego. Do zadań koordynatora należy również zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do Ośrodków Adopcyjnych oraz wsparcie dorosłych wychowanków rodzin zastępczych.

PCPR w Jarocinie proponuje rodzinom zastępczym możliwość korzystania z bezpłatnych korepetycji, które odbywają się w Szkole Antonianum w Jarocinie w ramach wolontariatu. Współpraca ze Szkołą Antonianum działającą przy Parafii pw. Św. Antoniego w Jarocinie odbywa się od wielu lat, gdzie podopieczni rodzin zastępczych korzystają z pomocy w nauce.

Dodatkowo w ramach realizowanego przez tut. Centrum projektu *Wsparcie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w podregionie kaliskim*, realizowanym w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, w październiku 2024r. zostały zapewnione dzieciom z rodzin zastępczych korepetycje z matematyki.

W lipcu 2022r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie zorganizowało przy wsparciu m.in. Starostwa Powiatowego w Jarocinie, Jednostki Wojskowej w Jarocinie festyn rodzinny, który odbył się na terenie Bractwa Kurkowego w Jarocinie. Na festyn zostały zaproszone rodziny zastępcze, które mogły skorzystać z wielu atrakcji oraz konkursów rodzinnych dla nich przygotowanych.

W ramach promowania rodzicielstwa zastępczego, rozpowszechniane były plakaty w istotnych miejscach publicznych na terenie Jarocina. W ramach promowania działań na rzecz rodzicielska zastępczego odbywały się spotkania z pedagogiem w Kamienicy Kultury w Jarocinie o różnorodnej tematyce. W spotkaniach brały udział osoby zainteresowane z rodzin zastępczych oraz osoby z zewnątrz. Jako promocja rodzicielstwa zastępczego został zorganizowany również konkurs dla dzieci. Każde dziecko mogło wykonać prace dowolnym sposobem. Konkurs był skierowany dla dzieci ze szkół podstawowych dla klas 2-4 z całego powiatu. Tematyka konkursu dotyczyła rodzicielstwa zastępczego. Ilość prac która wpłynęła do tut., Centrum wynosiła 81. Wyróżniono 5 prac i 12 zasłużyło na uznanie.

W roku 2022 roku na terenie naszego powiatu zostało utworzonych 11 nowych rodzin zastępczych. W marcu 2022r. Tut. Centrum-pracownicy Działu Wsparcia Rodziny udzielili wsparcia w ramach prac przy zbiorce dla obywateli Ukrainy i wydawaniu żywności oraz niezbędnych produktów oraz ubrań. Działania odbywały się na terenie Szkoły Ponadpodstawowej

nr 2 w Jarocinie w sali gimnastycznej.

Z okazji Świąt Wielkanocnych zostały zorganizowane dla dzieci warsztaty wielkanocne, podczas których dzieci miały możliwość wykonywania prac plastycznych. Każde dziecko po zakończonych warsztatach otrzymało słodycze.

W ramach pomocy w nauce dzieciom z rodzin zastępczych, tut. Centrum przy współpracy ze szkołami zapewniono podopiecznym wolontariuszy, którzy pomagali dzieciom z rodzin zastępczych przy odrabianiu zadań domowych, pomocy w nauce. Z wolontariuszami zostały podpisane porozumienia współpracy z osobą nieletnią.

W grudniu 2022 roku została zorganizowana akcja „Szukamy zastępczego Mikołaja”, w ramach której dzieci, które napisały list do Mikołaja, otrzymały prezenty. Listy napisane przez podopiecznych zostały wydane zastępczym Mikołajom, zebrano paczki, które zostały wręczone dzieciom przebywającym w rodzinach zastępczych w prezencie świątecznym. Dodatkowo w ramach akcji Mikołajki zorganizowano dla dzieci z rodzin zastępczych warsztaty Mikołajkowe w ramach, których dzieci mogły wykonywać różne zadania

Dnia 01 czerwca 2023 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie wzięło udział w zorganizowanym przez Starostwo Powiatowe w Jarocinie festynie rodzinnym, który odbył się na terenie Domu Dziecka w Górze. Na festyn zostały zaproszone rodziny zastępcze, które mogły skorzystać z wielu atrakcji dla nich przygotowanych. Dodatkowymi atrakcjami podczas festynu był: dmuchany zamek, zabawy z animatorem, oraz konkursy rodzinne.

W roku 2023 roku na terenie naszego powiatu zostało utworzonych 12 nowych rodzin zastępczych.

Z okazji Świąt Wielkanocnych zostały zorganizowane dla dzieci warsztaty wielkanocne, podczas których dzieci miały możliwość wykonywania prac plastycznych. Każde dziecko po zakończonych warsztatach otrzymało słodycze.

W ramach współpracy w Fundacją Samodzielni Robinsonowie z siedzibą w Warszawie tut. Centrum za zgodą opiekunów skierowało w 2023 r. dwie osoby na staż zawodowy. Staże odbyły się na stacji Orlen w Jarocinie. Staże zawodowe trwały dwa tygodnie, w trakcie stażu podopieczni wykonywali zadania powierzone przez pracodawcę. Dodatkowo w ramach współpracy z Fundacją Robinsonie, podopieczni mieli możliwość skorzystania z gier terenowych.

W ramach współpracy z Fundacją Samodzielni Robinsonowie na zlecenie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, we współpracy z Koordynatorem Działu Wsparcia Rodziny została opracowana publikacja „Pierwsze kroki do samodzielności”. Przewodnik został skierowany do młodzieży z pieczy zastępczej

W ramach współpracy z Fundacją medycyna i sztuka zostały skierowane dzieci z rodzin

zastępczych na diagnoz FAS dwie rodziny skorzystały z diagnozy w kierunku FAS. Jedna z tych osób skorzystała z turnusu terapeutycznego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie w grudniu 2023 roku zorganizowało akcję „Szukamy zastępczego Mikołaja”, w ramach której po napisaniu przez dzieci listów do Mikołaja, listy wydano zastępczym Mikołajom, zebrano paczki, które następnie zostały wręczone dzieciom przebywającym w rodzinach zastępczych.

Z uwagi na coroczne zainteresowanie formą zajęć plastycznych dla dzieci z rodzin zastępczych, z okazji Mikołajek koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej w grudniu 2023 zorganizowali dla dzieci z rodzin zastępczych warsztaty Mikołajkowe. W ramach warsztatów, dzieci miały możliwość wykonywania prac plastycznych. Podczas warsztatów został wykonany wspólny łańcuch, który został zawieszony przez dzieci na choince w siedzibie PCPR.

Z okazji Świąt Wielkanocnych zostały zorganizowane dla dzieci warsztaty wielkanocne, podczas których dzieci miały możliwość wykonywania prac plastycznych. Podopieczni w ramach upominku otrzymali słodycze, które były schowane w różnych miejscach, zdaniem dzieci było odnalezienie swojej paczki świątecznej.

W ramach Dnia Rodzicielstwa Zastępczego i Dnia Dziecka, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie zaprosiło rodziny zastępcze na powiatowy piknik z okazji dnia dziecka, który odbył się w Dobieszczyźnie.

W ramach współpracy w Fundacją Samodzielni Robinsonowie z siedzibą w Warszawie tut. Centrum za zgodą opiekunów skierowało w 2024 r. trzy osoby na staż zawodowy. Staże odbyły się w sklepach Żabka w Jarocinie oraz w Witaszycach. Staże zawodowe trwały dwa tygodnie/miesiąc, w trakcie stażu podopieczni wykonywali zadania powierzone przez pracodawcę. W ramach współpracy z Fundacją Samodzielni Robinsonowie odbył się także jeden staż społeczny, w ramach którego podopieczny mógł poznać specyfikę pracy z podopiecznymi w Ośrodku w Goli. Rodziny zastępcze mają możliwość skorzystania z wypożyczania specjalistycznych książek, które znajdują się w zasobach tut. Centrum. Rodziny zastępcze na bieżąco są informowane o możliwości skorzystania z bezpłatnych szkoleń, warsztatów w celu podniesienia swoich kompetencji wychowawczych i możliwości rozwiązywania problemów i trudności.

Dodatkowo w ramach realizowanego przez tut. Centrum projektu *Wsparcie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w podregionie kaliskim*“, realizowanym w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, w 2024r. zostały zapewnione dzieciom z rodzin zastępczych korepetycje z matematyki. W ramach w/w projektu zostały zapewnione dzieciom z rodzin zastępczych i placówek specjalistyczne diagnozy: fizjoterapeutyczne, logopedyczne, diagnoza trauma, diagnoza FAS. Podopiecznym zostały zapewnione terapia pedagogiczna,

logopedyczna, fizjoterapeutyczna, psychologiczna. Dziewięćciu podopiecznych z rodzin zastępczych miało możliwość skorzystania z kursu prawa jazdy. W ramach działań projektowych podopieczni mogli skorzystać w grach, które realizowała Fundacja Samodzielni Robinsonowie. Wszystkie działania były skierowane na podstawie indywidualnych potrzeb naszych podopiecznych, w celu zapewnienia poprawy funkcjonowania, poprawy stanu zdrowia oraz pomocy w procesie usamodzielnienia dorosłych wychowanków z rodzin zastępczych.

W roku 2022 w Kamienicy Kultury w Jarocinie odbył się cykl szkoleń prowadzonych przez pedagoga we współpracy z Poradnią Pedagogiczną w Jarocinie. Ze szkolenia mogli skorzystać rodzice zastępczy oraz osoby z zewnątrz. Rodziny zastępcze miały możliwość skorzystania ze szkoleń organizowanych przez Fundację Fascynacje w Gdańsku w tematyce: „Dbam o dobro dziecka ...Seksualność jest ważna.”

Kolejnym szkoleniem proponowanym rodzinom zastępczym realizowanym przez w/w Fundację było: kompetencje komunikacyjne, pozytywna dyscyplina w domu i szkole, jak rozmawiać z dzieckiem? instrukcja obsługi nastolatka.

Rodziny zastępcze na bieżąco są informowane o wszelkich szkoleniach, konferencjach i konkursach organizowanych przez różnego rodzaju fundacje, organizacje i instytucje.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie zgodnie z art. 76 ust. 4 pkt 6 ustawy z dnia 09.06.2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024r., poz. 177 ze zm.) organizuje spotkania grupy wsparcia dla rodziców zastępczych. Spotkania odbywają się w siedzibie PCPR w Jarocinie i są prowadzone przez psychologa na co dzień pracującego z rodzinami zastępczymi i dziećmi umieszczonymi w rodzinach zastępczych. Udział rodzin zastępczych w spotkaniach grupy wsparcia jest dobrowolny. Każda rodzina zastępcza otrzymuje pisemne zaproszenie z datą spotkania. Z uwagi na panującą pandemię spotkania grupy wsparcia były okresowo zawieszane. Rodziny zastępcze mają również możliwość korzystania z bezpłatnej pomocy psychologicznej i prawnej w PCPR w Jarocinie.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie, jako organizator rodzinnej pieczy zastępczej prowadzi stały całoroczny nabór na kandydatów na rodziców zastępczych. Tut. Centrum umieszcza informacje o naborze oraz wszelkie niezbędne i pomocne informacje dla osób chętnych i zainteresowanych pełnieniem funkcji rodziny zastępczej na swojej stronie internetowej, w lokalnej prasie oraz portalu społecznościowym Facebook. Osoby, które chcą zostać niezawodową rodziną zastępczą, muszą przejść proces kwalifikacji, a następnie po spełnieniu wszystkich warunków ustawowych mogą odbyć szkolenie dla rodzin, na którym mogą zdobyć wiedzę i umiejętności przydatne w pracy z dziećmi.

Opiniowanie kandydatów i szkolenia na terenie powiatu jarocińskiego:

- w szkoleniu do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej zorganizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie w 2022 roku wzięło udział 6 osób
- w szkoleniu do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej zorganizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie w 2023 roku wzięło udział 19 osób
- w szkoleniu do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej zorganizowanym przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie w 2024 roku wzięło udział 8 osób

Wszystkie szkolenia zostały opłacone przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie. W latach 2022, 2023, 2024 roku na terenie powiatu jarocińskiego odbyły się szkolenia kandydatów na rodziców zastępczych. Możliwe jest to dzięki skutecznej kampanii promującej rodzinną pieczę prowadzonej przez PCPR w Jarocinie. Dzięki temu, iż pozyskano większą ilość kandydatów tut. PCPR może zorganizować szkolenia dla kandydatów na rodzinę zastępczą na terenie naszego powiatu.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie w 2022 roku przeprowadzili weryfikacje 13 rodzin pod względem spełniania warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Było to 7 małżeństw i 6 osób nie pozostających w związku małżeńskim. Były to 4 rodziny spokrewnione z przyjmowanym dzieckiem (jedna samotna babcia, samotny brat i dwa małżeństwa dziadków) oraz 9 rodzin chcących pełnić funkcje rodziny zastępczej niezawodowej (5 małżeństw i cztery osoby samotne). Spośród ww. rodzin 11 rodzin przeszło weryfikacje pozytywnie, dwie samotne osoby negatywnie.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie w 2023 roku przeprowadzili weryfikacje 13 rodzin pod względem spełniania warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Było to 9 małżeństw i 4 osoby nie pozostające w związku małżeńskim. Było to 6 rodzin spokrewnionych z przyjmowanym dzieckiem (dwie samotne babcie, cztery małżeństwa dziadków) oraz 7 rodzin chcących pełnić funkcje rodziny zastępczej niezawodowej (5 małżeństw i dwie osoby samotne). Spośród ww. rodzin 10 rodzin przeszło weryfikacje pozytywnie, jedna rodzina niezawodowa negatywną, dwie osoby wycofały wnioski o kwalifikacje.

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie w 2024 roku przeprowadzili weryfikacje 17 rodzin pod względem spełniania warunków do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Było to 11 małżeństw i 6 osób nie pozostających w związku małżeńskim. Były to 8 rodzin spokrewnionych z przyjmowanym dzieckiem oraz 9 rodzin chcących pełnić funkcje rodziny zastępczej niezawodowej (6 małżeństw i 3 osoby samotne). Spośród ww. rodzin 13 rodzin przeszło weryfikacje pozytywnie, trzy osoby negatywnie, jedna osoba wycofała wniosek o kwalifikacje.

Głównym problemem z jakim boryka się piecza zastępcza jest konieczność

deinstytucjonalizacji pieczy, tj. likwidacja pałcówek opiekuńczo-wychowawczych. Jest to jednak w obecnej chwili niemożliwe ze względu na fakt, że brakuje dostatecznej liczby nowych chętnych rodzin, które zostałyby rodzinami zastępczymi. Problem ten występuje w całym kraju. Ilość kandydatów jest znikoma. Kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, które nie są wygórowane nie spełnia również pewna liczba kandydatów. Kolejnym i najważniejszym problemem związanym z tworzeniem nowych rodzin zastępczych jest fakt, że kandydaci nawet zakwalifikowani ukierunkowani są na konkretny wiek dziecka i ilość dzieci. Prawie wszyscy chcą, aby w ich rodzinach umieszczono dzieci jak najmniejsze i przede wszystkim pojedyncze dzieci. Do pieczy zastępczej sądy kierują przede wszystkim rodzeństwa i to rodzeństwa wielodzietne. Gdy pojawia się postanowienie sądu o interwencyjnym (nagłym, natychmiastowym) odebraniu dzieci kandydaci odmawiają ich przyjęcia ze względu na to, że jest to rodzeństwo w różnym wieku, np. dwoje lub troje dzieci w przedziale wiekowym: od niemowlęcego po często wiek nastoletni. Innym istotnym problemem jest fakt, że zdarzało się, że rodziny zastępcze, które były zakwalifikowane i przeszkolone z finansów powiatu jarocińskiego brały dzieci z innych powiatów, tym samym, kiedy była potrzeba umieszczenia dziecka z powiatu jarocińskiego odmawiały przyjęcia dziecka z powiatu jarocińskiego.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie prowadzi działania mające na celu promowanie rodzicielstwa zastępczego. PCPR w Jarocinie stworzyło ulotkę promującą rodzicielstwo zastępcze. W ramach akcji promującej rodzicielstwo zastępcze PCPR w Jarocinie rozdysponowało ulotki do wszelkich instytucji publicznych w tym urzędów, bibliotek, szkół, ośrodków zdrowia czy ośrodków rekreacyjnych na terenie powiatu jarocińskiego.

Rodzinna piecza zastępcza wsparcie finansowe

Oprócz pomocy dla rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu jarocińskiego w postaci opieki koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pomocy psychologicznej czy pomocy prawnej rodziny zastępcze posiadają możliwość korzystania z pomocy finansowej na swoich podopiecznych realizowanej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zgodnie z w/w ustawą wszystkie świadczenia, dodatki i dofinansowanie do wypoczynku dla rodzin zastępczych lub prowadzących rodzinne domy dziecka udzielane są na ich wniosek.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko, przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, które zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2024r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom

dziecka, wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej oraz wysokości kwot określonych w umowach (Monitor Polski Dz. U. z dnia 27 marca 2024r poz. 230) od dnia 01 czerwca 2024r, wynosi nie mniej niż :

- 1) **1002,00zł** miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- 2) **1517,00zł** miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej zawodowej, rodzinie zastępczej niezawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka, który zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2024r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka, wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej oraz wysokości kwot określonych w umowach (Monitor Polski Dz. U. z dnia 27 marca 2024r poz. 230) od dnia 01 czerwca 2024r wynosi nie mniej niż **306,00 zł.** miesięcznie.

Rodzinie zastępczej zawodowej na dziecko umieszczone na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich przysługuje dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania tego dziecka, który zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2024r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka, wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej oraz wysokości kwot określonych w umowach (Monitor Polski Dz. U. z dnia 27 marca 2024r poz. 230) od dnia 01 czerwca 2024r wynosi nie mniej niż **306,00 zł.** miesięcznie.

Rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługują świadczenie, o którym mowa powyżej, oraz w/w dodatki, również po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności, jeżeli nadal przebywa w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka za jej zgodą, na zasadach określonych w art. 37 ust. 2 -6, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia jeżeli: uczy się w szkole, w uczelni, u pracodawcy w celu przygotowania zawodowego, na kursach, jeżeli ich ukończenie jest zgodne z indywidualnym programem usamodzielnienia lub legitymuje się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Oprócz w/w form wsparcia finansowego, które mają charakter obligatoryjny Starosta może przyznać rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka wsparcie, które ma charakter uznaniowy. Do takiego typu świadczeń zalicza się:

- 1) dofinansowanie do wypoczynku poza miejscem zamieszkania dziecka;

2) świadczenie na pokrycie:

- a) niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka – jednorazowo,
- b) kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki – jednorazowo lub okresowo.

3) rodzina zastępcza niezawodowa i zawodowa może otrzymywać środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinę zastępczą niezawodową albo zawodową na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci i osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2-4 i 6, oraz osób opuszczających rodziną pieczę jako niepełnoletnie, o których mowa w art. 37 ust. 5 i 6, umieszczonych w rodzinie zastępczej wraz z osobami tworzącymi tę rodzinę zastępczą. Powyższe środki finansowe starosta jest zobowiązany przyznać rodzinie zastępczej zawodowej, w której umieszczono powyżej 3 dzieci, osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2-4 i 6 oraz osób opuszczających rodziną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie, o których mowa w art. 37 ust. 5 i 6, oraz jeżeli potrzeba przyznania tych środków zostanie potwierdzona w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;

4) rodzinie zastępczej zawodowej starosta może raz do roku przyznać świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego.

Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje środki finansowe na:

- utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, w wysokości odpowiadającej kosztom ponoszonym przez rodzinny dom dziecka na czynsz, opłaty z tytułu najmu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą, opał, wodę, gaz, odbiór nieczystości stałych i płynnych, dźwig osobowy, antenę zbiorczą, abonament telewizyjny i radiowy, usługi telekomunikacyjne oraz związanym z kosztami eksploatacji, obliczonym przez podzielenie łącznej kwoty tych kosztów przez liczbę osób zamieszkujących w tym lokalu lub domu jednorodzinnym i pomnożenie przez liczbę dzieci, osób, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, o których mowa w art. 37 ust. 2- 4 i 6, oraz osób opuszczających rodziną pieczę zastępczą jako niepełnoletnie, o których mowa

w art. 37 ust. 5 i 6, umieszczonych w rodzinnym domu dziecka wraz z prowadzącym rodzinny dom dziecka;

- pokrycie niezbędnych kosztów związanych z remontem lub ze zmianą lokalu w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka – do wysokości środków określonych w umowie, o której mowa w art. 62;
- pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dziecka lub funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka – do wysokości środków określonych w umowie, o której mowa w art. 62.

Rodzinie zastępczej zawodowej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka przysługuje wynagrodzenie nie niższe niż kwota **4567,40zł** (brutto) miesięcznie.

Rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego przysługuje miesięczne wynagrodzenie nie niższe niż 124% kwoty, o której mowa powyżej.

Na podstawie art. 80 ust. 1a ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie do końca maja 2022r. realizowało świadczenie w postaci „dodatku wychowawczego” przysługującego rodzinie zastępczej lub prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko w wieku do ukończenia 18 roku życia do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka w wysokości świadczenia wychowawczego określonego w przepisach o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci tj. w wysokości 500,00zł miesięcznie. Obecnie rodziny zastępcze mogą korzystać z pomocy w postaci świadczenia wychowawczego, którego realizatorem jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Świadczenia oraz dodatki zrealizowane w okresie ostatnich trzech lat tj. w 2021r., w 2022r. oraz w 2023r. przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie na dzieci z rodzinnej pieczy zastępczej umieszczone na terenie naszego powiatu.

W ramach realizowanych przez PCPR w Jarocinie świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka oraz osób pełnoletnich pozostających w rodzinie zastępczej oraz dodatków na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dziecka oraz osób pełnoletnich pozostających w rodzinie zastępczej legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rodzinie zastępczej zrealizowano świadczenia na łączną kwotę:

L.P.	ROK	KWOTA
1.	2021	640318,57 zł
2.	2022	737620,28 zł
3.	2023	1056215,94 zł

Świadczenia na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka do rodziny zastępczej zostały wypłacone w łącznej kwocie :

L.P.	ROK	KWOTA
1.	2021	18191,84 zł
2.	2022	18228,90 zł
3.	2023	17088,00 zł

PCPR w Jarocinie w ramach przyznanych dodatków wychowawczych na dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej wypłaciło w/w dodatki w łącznej kwocie:

L.P.	ROK	KWOTA
1.	2021	247984,43 zł
2.	2022	105856,99 zł
3.	2023	-

W 2023r. zostały przyznane oraz wypłacone świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki na łączną kwotę 5.069,00zł.

Poniesione wydatki brutto na wynagrodzenia dla zawodowych rodzin zastępczych:

L.P.	ROK	KWOTA
1.	2021	117545,04 zł
2.	2022	117545,04 zł
3.	2023	203846,60 zł

W myśl art. 191 ust. 1 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi wydatki na opiekę i wychowanie dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka. W związku z pobytem dzieci pochodzących z terenu Powiatu Jarocińskiego na terenach innych Powiatów, PCPR w Jarocinie poniósł wydatki przeznaczone na opiekę i wychowanie tych dzieci w łącznej kwocie:

L.P.	ROK	KWOTA
1.	2021	300062,80 zł
2.	2022	362400,76 zł
3.	2023	473556,98 zł

Pomoc dla osób usamodzielnianych z rodzinnych i instytucjonalnych form pieczy zastępczej.

Osoby opuszczające m.in. rodzinne formy pieczy zastępczej również nie pozostają bez pomocy i wsparcia ze strony właściwego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

Formy i rodzaje pomocy dla osób usamodzielnianych m.in. z rodzinnej pieczy zastępczej zostały określone w ustawie z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Osobie opuszczającej, po osiągnięciu pełnoletniości m.in. rodzinę zastępczą czy rodzinny dom dziecka, zwanej osobą usamodzielnianą, w przypadku gdy umieszczenie w pieczy zastępczej nastąpiło na podstawie orzeczenia sądu:

1) przyznaje się pomoc na:

- a) kontynuowanie nauki,
  - b) usamodzielnienie,
  - c) zagospodarowanie;
- 2) udziela się również pomocy w uzyskaniu:
- a) odpowiednich warunków mieszkaniowych,
  - b) zatrudnienia;
- 3) zapewnia się także pomoc prawną i psychologiczną.

Wszystkie w/w formy pomocy przyznawane lub udzielane są osobie usamodzielnianej na jej wniosek.

Pomoc na kontynuowanie nauki, na usamodzielnienie oraz na zagospodarowanie jest przyznawana osobie usamodzielnianej, która przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej:

- 1) 3 lat – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną;
- 2) roku – w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową czy rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą.

Do okresów pobytu w pieczy zastępczej, o których mowa powyżej wlicza się również okresy pobytu w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz okręgowym ośrodku wychowawczym, zakładzie poprawczym, schronisku dla nieletnich, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, specjalnym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii, zapewniającym całodobową opiekę, i młodzieżowym ośrodku wychowawczym, jeżeli orzeczenie sądu o umieszczeniu w pieczy zastępczej nie zostało uchylone a także okres pobytu osoby pełnoletniej w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, na zasadach określonych w art. 37 ust. 2-6.

Warunkiem przyznania pomocy na kontynuowanie nauki i na usamodzielnienie jest złożenie wniosku oraz posiadanie zatwierdzonego indywidualnego programu usamodzielnienia określającego w szczególności: zakres współdziałania osoby usamodzielnianej z opiekunem usamodzielnienia, sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia.

Wysokość pomocy **na kontynuowanie nauki** zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2024r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka, wysokości pomocy dla

osoby usamodzielnianej oraz wysokości kwot określonych w umowach (Monitor Polski Dz. U. z dnia 27 marca 2024r poz. 230) od dnia 01 czerwca 2024r, wynosi nie mniej niż **759,00 zł** miesięcznie.

Wysokość pomocy **na usamodzielnienie** zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2024r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka, wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej oraz wysokości kwot określonych w umowach (Monitor Polski Dz. U. z dnia 27 marca 2024r poz. 230) od dnia 01 czerwca 2024r, wynosi:

- 1) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą spokrewnioną – nie mniej niż **4998 zł**, jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres co najmniej 3 lat;
- 2) w przypadku osoby usamodzielnianej opuszczającej rodzinę zastępczą niezawodową, rodzinę zastępczą zawodową, rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo- terapeutyczną:
  - a) nie mniej niż **9991 zł** – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres powyżej 3 lat,
  - b) nie mniej niż **4998 zł** – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres od 2 do 3 lat,
  - c) nie mniej niż **2500 zł** – jeżeli przebywała w pieczy zastępczej przez okres poniżej 2 lat, nie krócej jednak niż przez okres roku.

Pomoc **na zagospodarowanie** jest wypłacana jednorazowo, nie później niż do ukończenia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia, która zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 marca 2024r. w sprawie wysokości kwot świadczeń przysługujących rodzinie zastępczej i prowadzącemu rodzinny dom dziecka, wysokości pomocy dla osoby usamodzielnianej oraz wysokości kwot określonych w umowach (Monitor Polski Dz. U. z dnia 27 marca 2024r poz. 230) od dnia 01 czerwca 2024r, wynosi nie mniej niż **2272 zł**, a w przypadku osoby legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności w wysokości nie niższej niż **4542 zł**. Pomoc na zagospodarowanie może być przyznana również w formie rzeczowej.

W 2021r., 2022r. i 2023r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie dla usamodzielnianych wychowanków rodzinnej pieczy zastępczej wypłaciło:

Pomoc na kontynuowanie nauki w łącznej kwocie:

L.P.	ROK	Opuszczona forma rodzinna pieczy	Opuszczona forma instytucjonalna pieczy
1.	2021	40456,68 zł	32960,00 zł
2.	2022	39590,00zł	22052,00 zł
3.	2023	37030,20zł	39268,00 zł

Pomoc na usamodzielnienie w łącznej kwocie:

L.P.	ROK	Opuszczona forma rodzinna pieczy	Opuszczona forma instytucjonalna pieczy
1.	2021	17349,00 zł	7458,00 zł
2.	2022	10409,00 zł	23136,00 zł
3.	2023	27757,00 zł	16807,00 zł

Pomoc na zagospodarowanie w łącznej kwocie:

L.P.	ROK	Opuszczona forma rodzinna pieczy	Opuszczona forma instytucjonalna pieczy
1.	2021	4967,00 zł	1695,00 zł
2.	2022	1782,00 zł	0,00 zł
3.	2023	0,00 zł	7642,00 zł

Osoby usamodzielniane współpracujące z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie objęte są wsparciem w procesie usamodzielnienia przez koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownika socjalnego. Osoby usamodzielniane motywowane są do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych w celu odpowiedniego przygotowania zawodowego i w przyszłości zdobycia zatrudnienia. Udzielana jest im pomoc w rozwiązywaniu problemów życiowych a także w opracowywaniu dokumentów dotyczących procesu usamodzielnienia. Dorośli wychowankowie pieczy zastępczej posiadają możliwość korzystania z pomocy prawnej lub psychologicznej w tut. Centrum. Osoby usamodzielniane w procesie usamodzielnienia wspierane są również przez wyznaczanego przez siebie opiekuna usamodzielnienia.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie współpracuje z Fundacją Samodzielni Robinsonowie z siedzibą w Warszawie w zakresie wspierania osób usamodzielnianych z pieczy

zastępczej. W ramach tej współpracy osoby usamodzielniane z pieczy zastępczej skorzystały ze staży zawodowych oraz uczestniczyły w grach edukacyjnych.

Osoby usamodzielniane znajdujące się pod opieką tut. Centrum od 2024r. posiadają możliwość korzystania ze wsparcia w procesie usamodzielniania w ramach realizowanego projektu "Wsparcie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w podregionie kaliskim", realizowanym w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, Priorytet 6: Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym (EFS+), współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), nabór nr 7/FEWP.06.15-IZ.00-001/23 wniosek nr FEWP.06.15-IZ.00-0003/23. W 2024r. w ramach realizowanego projektu osoby usamodzielniane z pieczy zastępczej posiadały możliwość skorzystania ze wsparcia w postaci udziału w warsztatach edukacyjnych z grami symulacyjnymi oraz uzyskania vouchera na kurs prawa jazdy kat. B. Gry edukacyjno-symulacyjne odbyły się w zakresie kwestii zdrowotnych, zarządzania budżetem domowym i inwestowaniu w swoje kwalifikacje zawodowe a także samodzielności w dorosłym życiu w tym podejmowaniu mądrych decyzji w celu rozwiązywania trudności życiowych.

Limit rodzin zastępczych zawodowych.

Obecnie na terenie powiatu jarocińskiego funkcjonują 4 rodziny zastępcze zawodowe. Funkcja rodzica zastępczego zawodowego sprawowana jest przez osiem osób (4 małżeństwa). W 2012 roku, w chwili wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na terenie powiatu jarocińskiego funkcjonowały dwie rodziny zastępcze zawodowe. Na podstawie ww. ustawy w trzyletnim Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej założono limit jednej nowej rodziny zastępczej rocznie. W 2013 roku Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie zorganizowało szkolenie do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej dla dwóch rodzin zastępczych niezawodowych (4 osoby), które wyraziły chęć przekształcenia się z rodzin niezawodowych na zawodowe. Rodziny pozytywne ukończyły szkolenie oraz spełniały warunki do przekształcenia w rodziny zastępcze zawodowe. Z jedną rodziną podpisano umowę do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej w 2013 roku. Z drugą rodziną podpisano umowę w 2014 roku.

W kolejnych latach żadna z funkcjonujących rodzin zastępczych niezawodowych na terenie powiatu jarocińskiego nie wyraziła chęci przekształcenia się w rodzinę zastępczą zawodową. Nikt też z nowych kandydatów nie wyraził chęci ubiegania się o pełnienie funkcji rodziny zastępczej zawodowej. Wszyscy kandydaci chcą pełnić funkcję rodziny zastępczej niezawodowej, nie angażując się w zawodowe pełnienie tej funkcji. Wielu kandydatów wyraża chęć przekształcenia się w późniejszym czasie w rodzinę adopcyjną poprzez przysposobienie przyjętych dzieci i definitywne zakończenie pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Kandydaci nie chcą podejmować się pełnienia trudnej roli rodziny zastępczej zawodowej w szczególności roli rodziny zastępczej zawodowej specjalistycznej, która wyspecjalizowana jest w pracy z dziećmi niepełnosprawnymi. Rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia opiekuńczego, również nie jest brana pod uwagę przez naszych kandydatów, gdyż ta forma rodziny zastępczej zakłada dużą rotacyjność przyjmowanych dzieci. Dzieci w takiej rodzinie mogą przebywać do 4 miesięcy lub w wyjątkowych okolicznościach do 8 miesięcy. Rodziny chcą stabilizacji zarówno dla siebie jak i dla przyjmowanych dzieci. Chcą, aby przeważnie jedno i to samo dziecko przebywało w ich rodzinie przez długi okres lub na stałe (jeżeli jest to możliwe w przypadku braku możliwości powrotu dziecka pod opiekę rodziców), nie zaś kilka lub kilkanaście dzieci przez krótki czas.

Obecnie funkcjonujące na terenie powiatu jarocińskiego rodziny zastępcze zawodowe nie wyrażają chęci przyjmowania kolejnych nowych dzieci do swoich rodzin. Wręcz sygnalizują zakończenie pełnienia tej funkcji po usamodzielnieniu się obecnie wychowywanych podopiecznych.

Ustala się następujące limity powstawania nowych rodzin zastępczych zawodowych w latach 2025-2027

Zgodnie z art. 180 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Zakłada się, utworzenie w okresie realizacji Programu co roku jednej nowej rodziny zastępczej zawodowej, uzyskując docelowo na koniec realizacji przedmiotowego Programu 7 funkcjonujących zawodowych rodzin zastępczych na terenie powiatu jarocińskiego.

Plan rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na lata 2025-2027

Dziecku, któremu rodzina naturalna nie może zapewnić bezpośredniej opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Każda forma opieki zastępczej powinna respektować prawo dziecka do stabilnego środowiska wychowawczego, do utrzymania osobistych kontaktów z rodziną, w tym prawo do powrotu do rodziny naturalnej. Dziecku, które musi znaleźć się poza rodziną należy stworzyć dogodne warunki najbardziej zbliżone do rodzinnych, niezależnie od tego, na jak długo trafia do form opieki zastępczej. Szansą wzrastania dziecka w warunkach zbliżonych do naturalnych są rodziny zastępcze, stąd, realizując powyższe wskazania, jak i ustawowe założenia, należy kłaść szczególny nacisk na:

Zadanie	Wskaźniki realizacji zadań	Proponowane działania
Podejmowanie działań, akcji społecznych i inicjatyw promujących i wspierających rodzinną pieczę zastępczą	- liczba nowo powstałych rodzinnych form opieki zastępczej	- wizualne i medialne formy promocji, – dbałość o jakość oferowanego wsparcia w odniesieniu do problemów i potrzeb rodzin zastępczych

Zapewnienie wsparcia ze strony pracownika organizatora (koordynator lub inny pracownik organizatora rodzinnej pieczy zastępczej)	- liczba rodzin będących pod opieką koordynatorów bądź innych pracowników organizatora	- utrzymanie osiągniętego ustawowego standardu
Prowadzenie kwalifikacji kandydatów na opiekunów zastępczych; kierowanie na szkolenia	- liczba wydanych opinii psychologicznych – liczba przeprowadzonych kwalifikacji – liczba osób skierowanych na szkolenia	- wydawanie przez psychologa opinii o posiadaniu odpowiednich predyspozycji i motywacji do pełnienia funkcji opiekunów zastępczych – dotyczy wszystkich form rodzinnej pieczy zastępczej – wnikliwa i kompleksowa analiza sytuacji kandydatów, przed wydaniem skierowania na szkolenie dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej
Organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych zawodowych, niezawodowych oraz prowadzących RDD. Celem zadania jest zwiększenie liczby osób profesjonalnie przygotowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej	- liczba osób, które ukończyły szkolenie	- rozwijanie systemu szkoleń i kursów, przygotowawczych do pełnienia roli rodziny zastępczej
Zawieranie umów z kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej oraz prowadzenia rodzinnych domów dziecka	- liczba zawartych umów	- propagowanie rodzinnych form pieczy zastępczej, również przy współpracy z NGO
Prowadzenie rejestru osób zakwalifikowanych oraz	- liczba osób i rodzin wpisana do rejestru	- aktualizowanie rejestru

pełniących funkcje rodziny zastępczej zawodowej, niezawodowej, spokrewnionej oraz prowadzących rodzinne domy dziecka		
Specjalistyczne szkolenia oraz superwizje dla pracowników PCPR – podnoszenie kwalifikacji i kompetencji pracowników	- liczba szkoleń – liczba pracowników, którzy wzięli udział w szkoleniach lub superwizjach	- organizowanie specjalistycznych szkoleń dla pracowników PCPR – organizowanie superwizji dla pracowników
Organizowanie wsparcia dla rodzin zastępczych oraz dzieci w nich umieszczonych		
Organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji	– liczba przeprowadzonych szkoleń – liczba osób, które wzięły udział w szkoleniach	– organizowanie i prowadzenie warsztatów psychoedukacyjnych i szkoleń
Organizowanie dla rodzin zastępczych grup wsparcia w celu integracji środowiska rodzinnej pieczy zastępczej	– liczba grup wsparcia	– współpraca w tym zakresie z NGO
Organizowanie specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i prawnego dla rodzin zastępczych	– liczba i tematyka udzielonych porad	– rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi mającymi na celu wsparcie funkcjonowania rodzin zastępczych, – organizowanie odpowiedniego poradnictwa
Zapewnienie dostępu do specjalistycznego wsparcia dla dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej	– liczba dzieci biorących udział w zajęciach	– organizowanie zajęć terapeutycznych dla dzieci
Zabezpieczenie środków na świadczenia fakultatywne przewidziane w ustawie	- liczba rodzin, którym przyznano świadczenia fakultatywne	– zabezpieczenie w budżecie środków ten cel

Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych		
Prowadzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego	– liczba placówek – liczba miejsc	– utrzymywanie i rozwijanie jakości warunków bytowych dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej
Wspieranie procesu usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej		
Zapewnienie pomocy prawnej, w celu zwiększenia świadomości młodzieży oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów prawnych	– liczba udzielanych porad prawnych	Zapewnienie poradnictwa prawnego
Zapewnienie wsparcia psychologicznego m.in. w zakresie nawiązywania i utrzymywania relacji z innymi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania problemów życiowych	– liczba udzielanych porad psychologicznych	Zapewnienie poradnictwa i wsparcia psychologicznego
Wsparcie w realizacji Indywidualnych Programów Usamodzielniania	– liczba Indywidualnych Programów Usamodzielnienia	<ul style="list-style-type: none"> – pomoc w opracowywaniu dokumentów dotyczących procesu usamodzielnienia – wsparcie osób usamodzielnianych w procesie usamodzielnienia przez pracownika PCPR w Jarocinie tj. koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej lub pracownika socjalnego – przyznawanie i wypłata należnych świadczeń – pomoc w znalezieniu zatrudnienia lub mieszkania – współpraca z fundacjami i stowarzyszeniami działającymi na rzecz osób usamodzielnianych w celu poprawy ich funkcjonowania i zwiększania ich

		<p>samodzielności</p> <p>– udzielanie wsparcia w procesie usamodzielniania wychowankom pieczy zastępczej w ramach realizowanego przez PCPR w Jarocinie projektu "Wsparcie deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej w podregionie kaliskim", realizowanym w ramach programu Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027, Priorytet 6: Fundusze europejskie dla Wielkopolski o silniejszym wymiarze społecznym (EFS+), współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), nabór nr 7/FEWP.06.15-IZ.00-001/23 wnioszek nr FEWP.06.15-IZ.00-0003/23.</p>
Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej		
<p>Współpraca koordynatora oraz innych pracowników organizatora z asystentem rodziny biologicznej dziecka umieszczonego tymczasowo w jednej z form pieczy zastępczej</p>	<p>– liczba rodzin objętych taką współpracą</p>	<p>-kontakt z podmiotami gminnymi organizującymi pracę z rodzinami biologicznymi na rzecz powrotu dziecka do rodziny pochodzenia</p> <p>- konsultowanie planów pomocy dziecku z organem współpracującym z rodziną</p>

W celu rozwoju pieczy zastępczej należy:

- Podejmować wszelkie działania, które mogą wpłynąć na zwiększenie liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, w tym rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Udoskonalenie systemu wynagradzania rodzin zawodowych, zabezpieczenie w budżecie środków na świadczenia fakultatywne dla rodzin już funkcjonujących;
- Utrzymać na dotychczasowym poziomie system szkoleń i kursów przygotowawczych dla kandydatów na rodziny zastępcze, zgodnie z opracowaną i wprowadzoną procedurą, doskonalenie technik i metod szkoleniowych;

- Rozwijać inne formy opieki nad dzieckiem (rodzinne domy dziecka, rodziny pomocowe);
- Doskonalić system pomocy specjalistycznej: pedagogicznej i psychologicznej udzielanej rodzinom zastępczym;
- Zwrócić szczególną uwagę na przeciwdziałanie problemom wychowawczym w rodzinach zastępczych spokrewnionych: z codzienną nauką w szkole poprzez rozwój wolontariatu;
- Wspierać rodziny zastępcze w kontaktach z rodzinami biologicznymi;
- Współdziałać z placówkami edukacji publicznej – oferty dodatkowych zajęć wyrównawczych dla dzieci z rodzin zastępczych;
- Stosować indywidualne podejście do rodzin zastępczych oraz intensyfikację pracy z rodziną, a także proponowanie elastycznych form wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb;
- Rozwijać programy współpracy z organizacjami pozarządowymi mające na celu wsparcie funkcjonowania rodzin zastępczych wolontariatem;
- Podtrzymywać regularny kontakt zarówno z rodzinami zastępczymi, jak i wychowankami kontynuującymi naukę oraz traktować indywidualnie każdy przypadek, tak na etapie pozostawiania wychowanka w pieczy zastępczej, jak i w procesie usamodzielnienia;
- Analiza skuteczności opiekunów usamodzielnienia, jako jeden z głównych czynników efektywności tego procesu.

Plan ograniczania liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na lata 2025–2027.

1. Realizowanie procesu usamodzielniania wychowanków osiągniętych pełnoletniość.
2. Zgłaszanie dzieci z uregulowaną sytuacją prawną do Ośrodka Adopcyjnego.
3. Współpraca z ośrodkami pomocy społecznej w zakresie stwarzania warunków powrotów dzieci do rodzin biologicznych (zmiana sposobu funkcjonowania, leczenie odwykowe, aktywizacja zawodowa, terapia rodzinna).
4. Współpraca z sądami rodzinnymi w zakresie opiniowania zapytań o możliwość powrotu wychowanków do domu rodzinnego.
5. Zgłaszanie do właściwego sądu wniosku wraz z uzasadnieniem o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenie go w rodzinie przysposabiającej.
6. Zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych z uwzględnieniem ograniczenia liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.
7. Udział przedstawicieli organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w posiedzeniach w sprawie sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy instytucjonalnej oraz współpraca z placówkami

opiekuńczo-wychowawczymi funkcjonującymi w powiecie w celu realizacji działań mających na celu ograniczenie liczby dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Powyższe działania są i będą podejmowane podczas całego okresu pobytu w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zakończenie

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2025 – 2027 zakłada kontynuację działań, realizowanych na terenie Powiatu Jarocińskiego w zakresie pomocy dziecku, pozbawionemu całkowicie lub częściowo opieki ze strony rodziny biologicznej. Zawiera najistotniejsze cele i kierunki działania podejmowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jarocinie. Szczególnie istotne jest pozyskiwanie kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci w starszym wieku i rodzeństw, bowiem aktualnie dzieci te ze względu na brak kandydatów do pełnienia funkcji rodzinnej pieczy zastępczej muszą być umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Istotne jest wpieranie istniejących już rodzin zastępczych w pełnieniu powierzonej im funkcji. Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

Program ma charakter otwarty i w zależności od pojawiających się potrzeb oraz możliwości finansowych w zakresie pieczy zastępczej może podlegać modyfikacjom na skutek zmieniającej się rzeczywistości, rozeznaczonych potrzeb oraz wymogów prawnych.

